

OPERÁCIE MEDZINÁRODNÉHO KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU Z POHLADU PROFESIONÁLOV

prof. Ing. Milan Sopóci, PhD.¹

ABSTRAKT

Príspevok pojednáva o operáciách MKM a na základe poznatkov od vojsk a uskutočneného výskumu poukazuje na problémy v príprave a zabezpečení, ale aj na nové možnosti zdokonalenia prípravy vojsk a skvalitnenia ich zabezpečenia v priebehu operácie.

Kľúčové slová :

medzinárodný krízový manažment, projekt, operácie, príprava vojsk, výcvik, zabezpečenie.

ABSTRACT

The contribution speaks about international crisis management operations and on the base of information from military professionals shows on problems in preparation and logistic support, but also on new possibilities of preparation improvement and their logistic support in operation too.

Key words:

international crisis management, project, operations, troops preparation, training, support.

Názory na pôsobenie slovenských vojakov v misiách a operáciách MKM sa rozchádzajú a často menia. Ovplyvňuje ich aktuálna situácia vo svete, v krízových regiónoch. Téma účasti vojakov OS SR v misii je častou témou výskumov. Komunikačný odbor ministerstva obrany sa snaží realizovať výskum verejnej mienky v spolupráci s nezávislými agentúrami, pri ktorom sa prostredníctvom dotazníka zisťujú a spracúvajú správy a ďalej sa tieto výsledky uplatňujú v komunikačných stratégiách a v práci ministerstva. Robí sa to na štandardnej

¹ Milan Sopóci, prof. Ing. PhD. , Akadémia ozbrojených síl M.R.Štefánika Liptovský Mikuláš, tel. 0960/423198, E-mail milan.sopoci@aos.sk

reprezentatívnej vzorke zhruba 1100 - 1200 respondentov. Takéto výskumy sa robia zhruba trikrát do roka a štandardnou metódou, ktorá v sociológii je bežná a to galupovou výberovou metódou.

Táto vzorka je dostatočná na to, aby sme mohli na jej základe odhadnúť aký je všeobecne názor v spoločnosti[1].

Z výsledkov prieskumu vyplýva že o pôsobení našich vojakov v zahraničných misiách sa zaujíma zhruba tretina obyvateľov. Vôbec sa nezaujíma zhruba 20 percent a skôr sa zaujíma ten zvyšok, približne 50 percent obyvateľov. Čo však zistujeme je pozitívny fakt, že veľmi veľa občanov vie kde sú naši vojaci. Najčastejšie uvádzajú účasť našich vojakov v misii v Afganistane, na druhom mieste je Balkán všeobecne, hlavne Kosovo, vedia, že naši vojaci sú aj v Bosne a vedia aj o našej misii na Cypre. Je zrejmé, že obyvatelia túto otázku nepovažujú za nejakú dominantnú, ale majú záujem o informácie v tejto oblasti.

Od roku 1993, kedy vznikla samostatná Slovenská republika a jej ozbrojené sily, plnili slovenskí vojaci úlohy už v 31 mierových misiách a operáciách v 21. krajinách na 3. kontinentoch[2,3]. Celkovo sa v mierových a pozorovacích misiách vystriedalo približne 12.500 príslušníkov jednotiek OS SR. Aktívna účasť ozbrojených síl Slovenskej republiky v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu patrí medzi hlavné priority zahraničnej a bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky. Jednotky OS SR sa v hodnotenom období nezapájali priamo do bojových operácií, plnili však široké spektrum dôležitých úloh pri obnove a stabilizácii konfliktami zničených oblastí(obr.1).

Obr.1 Odmínovacie práce ženijnej jednotky

Aký názor majú na pôsobenie v misiách a operáciách MKM samotní slovenskí vojaci ako priami účastníci misií je možné dokumentovať prieskumom, ktorý tvorí hlavnú časť príspevku[4].

Cieľom prieskumu bolo získať poznatky o činnosti príslušníkov misií OS SR a ich názory na pôsobenie v zahraničných operáciách. Objektom prieskumu sú profesionálni vojaci, príslušníci 22. mechanizovaného práporu Michalovce, ktorí sa už misie zúčastnili alebo sa zúčastnili výcviku na misiu.

Na základe vytýčených úloh danej problematiky, boli pri prieskume stanovené nasledovné hypotézy:

Hlavná hypotéza – predpokladám, že účasť slovenských vojakov má nielen politický a humanitárny význam, ale vojaci obohacujú o nové poznatky a skúsenosti tiež seba, čo im pomáha v ďalšom kariérom raste.

1. pracovná hypotéza - predpokladám, že slovenskí vojaci sú na misiu dostatočne odborne pripravení.
2. pracovná hypotéza - predpokladám, že materiálne zabezpečenie slovenských vojakov v zahraničných operáciách nie je na dostatočne vysokej úrovni.

Základný súbor tvorí 100 profesionálnych vojakov, príslušníkov 22. mechanizovaného práporu. Vybraní boli respondenti všetkých vojenských funkcií od vojaka po kapitána. Dotazník bol anonymný. Zhotovený a predkladaný bol v dvoch formách a to z toho dôvodu, že ho vyplňali respondenti, ktorí už na misii boli a zároveň respondenti, ktorí pôjdu na misiu.

Vzorka A – respondenti, ktorí v misii už pôsobili

Vzorka B – respondenti, ktorí idú na misiu

Zo zaujímavých odpovedí na otázky vyberám nasledujúce.

1. Prečo ste sa zúčastnili misie? /Prečo sa chcete zúčastniť misie?

- a) **personálny rozkaz**
- b) **kariérny rast**
- c) **finančné ohodnotenie**
- d) **dobrodružstvo**

Odpoveď	Pôsobenie v misii skutočné/potencionálne		n	%
	Vzorka A	Vzorka B		
a	0	0	0	0
b	12	15	27	27
c	30	26	56	56
d	8	9	17	17

Ako hodnotíte Vašu odbornú pripravenosť a vycvičenosť na plnenie úloh, ktoré Vás tam čakali /čakajú?

- a) **dostatočná**
- b) **nedostatočná**
- c) **iný názor (uved'te aký)**

Odpoveď	Pôsobenie v misii skutočné/potencionálne		n	%
	Vzorka A	Vzorka B		
a	45	47	92	92
b	5	3	8	8
c	0	0	0	0

Ako ste boli spokojný s logistickým zabezpečením? /Myslíte si, že slovenskí vojaci sú po logistickej stránke zabezpečení (stravovanie, ubytovanie, zabezpečenie spojenia...)?

- a) **dostatočne**
- b) **nedostatočne**
- c) **iný názor (uved'te aký)**

Odpoveď	Pôsobenie v misii skutočné/potencionálne		n	%
	Vzorka A	Vzorka B		
a	34	23	57	57
b	16	24	40	40
c	0	3	3	3

Boli ste/ ste spokojný s kvalitou a výberom výstroje a výzbroje?

- a) spokojný
- b) nespokojný
- c) iný názor (uved'te aký)

Odpoveď	Pôsobenie v misii skutočné/potencionálne		n	%
	Vzorka A	Vzorka B		
a	13	29	42	42
b	33	20	53	53
c	4	1	5	5

Myslíte si, že Vám hrozilo /hrozí nebezpečenstvo?

- a) áno
- b) nie
- c) iný názor (uved'te aký)

Odpoveď	Pôsobenie v misii skutočné/potencionálne		n	%
	Vzorka A	Vzorka B		
a	24	41	65	65
b	24	8	32	32
c	2	1	3	3

Ako by ste charakterizovali vzťahy a vzájomnú spoluprácu s príslušníkmi zahraničných jednotiek? Aké vzťahy a vzájomnú spoluprácu očakávate s príslušníkmi zahraničných jednotiek?

- a) výborné
- b) dobré
- c) dostatočné
- d) slabé

Odpoveď	Pôsobenie v misii skutočné/potencionálne		n	%
	Vzorka A	Vzorka B		
a	23	13	36	36
b	26	36	62	62
c	1	0	1	1
d	0	1	1	1

Z odpovedí respondentov prieskumu vyplýva, že vojaci svojim pôsobením v zahraničných misiách získavajú odborné znalosti a skúsenosti, zdokonaľujú sa v cudzích jazykoch a spoznávajú iné kultúry. Učia sa tiež rozmanité spôsoby taktiky

a manévrov od iných zahraničných jednotiek. Možno teda povedať, že odpovede respondentov validitu hlavnej hypotézy potvrdzujú. Slovenskí vojaci nielenže reprezentujú Slovenskú republiku, ale sami odborne rastú a to im pomáha napredovať vo svojej kariére.

Profesionálni vojaci svojimi odpoveďami tiež potvrdili 1. pracovnú hypotézu. Drvivá väčšina respondentov vyjadruje svoju spokojnosť s odbornou prípravou počas výcviku na misiu. Cítia sa dostatočne vycvičení na plnenie úloh, ktoré ich čakajú v mierovej operácii a tiež dostatočne informovaní a pripravení v psychologickej a jazykovej oblasti.

Odpovede respondentov na otázky týkajúce sa druhej pracovnej hypotézy sčasti potvrdili jej pravdivosť. Príslušníci ozbrojených síl vnímajú logistické zabezpečenie v misiách ako postačujúce. Slovenskí vojaci sú však v mnohých oblastiach odkázaní aj na pomoc spolupôsobiacich zahraničných jednotiek. Najviac nespokojní sú najmä s nekvalitnou výzbrojou, odevom a obuvou(obr.2).

Obr. 2 Ilustračný snímok z misie ISAF

ZÁVER

Účasť ozbrojených síl v operáciách medzinárodného krízového manažmentu umožňuje rozvíjať ich spôsobilosti a prispieva k získaniu skúseností z medzinárodnej spolupráce. Zvyšuje sa tým interoperabilita našich vojsk. Ozbrojené sily prispievajú k plneniu medzinárodných záväzkov a dochádza k rozvoju nových spôsobilostí. Zároveň sa SR pomerom vysielaných vojakov na počet obyvateľov a početnosť ozbrojených síl naďalej radí k najaktívnejším prispievateľom z krajín stredoeurópskeho regiónu.

Navrhované odporúčania pre ďalšie pôsobenie ozbrojených síl Slovenskej republiky v operáciách a misiách MKM sú zamerané predovšetkým na posilňovanie účasti OS SR v operáciách, ktoré sú z hľadiska zahraničnopolitickej orientácie Slovenskej republiky prioritnými.

LITERATÚRA

- [1] NAVRÁTIL, K.: „Implementácia skúseností získaných OS SR zo súčasných vojenských operácií mimo územia štátu pre nasadenie v mierových misiách podľa špecifik jednotlivých regiónov“. Záverečná práca z KNB CKR, Liptovský Mikuláš 2008.
- [2] *SVD 30 -Doktrína pre plánovanie a vedenie spoločných operácií*. Bratislava GŠOS SR, 2003
- [3] STANAG 60-23 Výcvik a vzdelávanie pre operácie na podporu mieru
- [4] VLADÁROVÁ, J.: Personálne zabezpečenie jednotiek OS SR v zahraničných misiách. Diplomová práca , 111s., L. Mikuláš 2011.

Článok recenzovali dvaja nezávislí recenzenti.